

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **A. S.**, zast. advokátem Mgr. Alexandrem Vaškevičem, se sídlem AK Plzeň Františkánská 7, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 6. 4. 2005, č. j. 65 Az 46/2004 – 22,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 6. 4. 2005, č. j. 65 Az 46/2004 - 22 zamítl Krajský soud v Ostravě žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného ministerstva vnitra ze dne 26. 10. 2004, č. j. OAM-2958/VL-07-11-2004. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl žalobci udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

Stěžovatel napadá postup soudu I. stupně a stejně tak i žalovaného spočívající v nesprávném posouzení právní otázky, a to, zda je možno na případ stěžovatele vztáhnout ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu, tedy, že žádost o azyl byla stěžovatelem podána důvodně. Stěžovatel se ve své domovské zemi dostal do potíží, kdy se svou manželkou prováděl politickou agitaci ve prospěch opozičního kandidáta na prezidenta. Osoby spojené se stávající politickou garniturou stěžovatele pronásledovali, vyhrožovali mu smrtí, byl těmito lidmi zbit, vhodili mu do bytu zápalnou láhev. Stěžovatel tak byl ohrožen nejenom na zdraví, ale i na životě. Pokud by hledal ochranu u státních orgánů před vydíráním, pak stěžovatel věděl, že i tyto jsou součástí zločineckých struktur a stěžovatel tak nemá šanci zajistit ochranu své osoby. Z tohoto důvodu nezbylo stěžovateli než vycestovat ze země a požádat o azyl. Stěžovatel je přesvědčen, že právě s ohledem na shora uvedené je dán důvod k udělení azylu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatel byl v domovské zemi pronásledován pro své politické přesvědčení.

V této souvislosti stěžovatel upozorňuje na čl. 65 metodologické Příručky procedur a kritérií pro přiznání postavení uprchlíka, který uvádí, že k pronásledování může docházet nejen ze strany státních orgánů, ale taktéž může vycházet od některých složek obyvatelstva, které nerespektují normy stanovené v zákonech dané země. Tam, kde místní obyvatelstvo páchá diskriminační či jinak postihující činy, mohou být tyto považovány za pronásledování, pokud je orgány vědomě tolerují nebo odmítají, či nejsou schopné zajistit účinnou ochranu.

Stěžovatel spatřuje naplnění důvodu k podání kasační stížnosti uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., když má za to, že žalovaný nedostatečným způsobem provedl dokazování a na základě takto zjištěného skutkového stavu nemohl spravedlivě rozhodnout. Žalovaný nepřihlédl k omezeným možnostem stěžovatele ohledně zajištění důkazních prostředků o persekuci v domovské zemi.

Stěžovatel se domnívá, že pro podání kasační stížnosti je taktéž dán důvod zakotvený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., když soud nesprávným způsobem přezkoumal předcházející správní řízení, respektive neshledal v tomto řízení procesní vady. Stěžovateli je vytýkáno, že sice uvedl konkrétní ustanovení správního řádu, které měl žalovaný ve správním řízení porušit, avšak k těmto nepřihlédl konkrétní skutkové důvody. Stěžovatel je přesvědčen, že i v tomto případě je krajský soud povinen přezkoumat napadené rozhodnutí a správní řízení jemu předcházející z hlediska dodržení procesních předpisů. Dle názoru stěžovatele žalovaný porušil správní řád minimálně tím, že nedostatečným způsobem provedl dokazování ve věci. Rozhodnutí žalovaného je v rozporu s ustanovením § 47 odst. 3 správního řádu, neboť není dostatečně odůvodněno. Tuto vadu, dle názoru stěžovatele, nelze odstranit a proto je nutné řízení před správním orgánem provést opakovaně.

Stěžovatel rovněž nesouhlasí se způsobem, s jakým se soud I. stupně vypořádal s tvrzením žalovaného o neexistenci překážek vycestování. Z hlediska skutkového pak soud zcela přehlíží situaci na straně stěžovatele, neboť tento svůj návrat do domovské země nepovažuje vzhledem k chybějící ochraně ze strany policie za bezpečný. Při vycestování zpět na Ukrajinu mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského a ponižujícího zacházení. Při zjištění státních orgánů, že stěžovatel požádal v ČR o azyl bude tento podroben persekuci, resp. administrativní šikaně ze strany milice a dalších státních orgánů. Stěžovatel odkazuje na Zprávu MZV USA o dodržování lidských práv za rok 2003 ze dne 14. 3. 2004. Stěžovatel se tedy domnívá, že v jeho případě jsou naplněny podmínky překážek vycestování ve smyslu ustanovení § 91 zákona o azylu, kterými se však žalovaný ani soud vůbec nezabývali.

Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Současně s ohledem na cizí státní příslušnost stěžovatele, z důvodu zajištění jeho přítomnosti v České republice, tak, aby mohl řádně uplatňovat svá práva u soudu, za situace, kdy azylové řízení končí doručením rozsudku krajského soudu, stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud přiznal jeho stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný se ke kasační stížnosti vyjádřil písemným podáním ze dne 11. 8. 2005, kde popřel oprávněnost podané kasační stížnosti a zároveň odkázal na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Žalovaný dále uvádí, že v případě stěžovatele nebyl zjištěn žádný důvod spadající mezi právně relevantní důvody pro udělení azylu ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Proti činnosti soukromých osob se stěžovatel nebránil postupem podle ukrajinského právního řádu. Jednání soukromých osob tak nelze přičítat státu. Žalovaný podotýká, že navíc na Ukrajině došlo ke změně politické situace a opoziční síly, pro které stěžovatel agitoval, drží v současné době vládu v zemi. Navrhuje kasační stížnost zamítnout a odkladný účinek stížnosti nepřiznat.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ust. § 109 s. ř. s., a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 5. 10. 2004. V žádosti o udělení azylu stěžovatel uvedl, že svoji vlast opustil v důsledku agitace ve prospěch prezidentského kandidáta J. mu bylo neznámými lidmi vyhrožováno, někdo se mu pokusil zapálit dům a jedenkrát byl fyzicky napaden. Útočníci mu vyhrožovali, že pokud neopustí Ukrajinu, zabijí ho a manželku násilně. V případě návratu se obává fyzického násilí. V pohovoru konaném dne 21. 10. 2004 stěžovatel uvedl, že ve městě K. podpisem podpořil J. kandidaturu a přihlásil se jako dobrovolný agitátor. Roznášel propagační materiály a debatoval s občany. Důvodem pro podporu J. byla skutečnost, že v době, kdy sloužil v armádě, se J. jako premiér zasadil o spravedlivé odměňování. Po týdnu, co agitoval, mu bylo anonymně po telefonu vyhrožováno, že jestli nepřeručí činnost, „bude zle s jeho rodinou“. Na výhrůžky nedbal a dne 20. 8. 2004 večer se mu někdo pokusil pomocí zápalné láhve podpálit dům. Dne 28. 8. 2004 byl při návratu domů přepaden několika muži, kteří se jej ptali, proč jejich výstrah. Řekli, že nyní musí opustit Ukrajinu, v opačném případě

mu znásilní manželku. A jeho zabijí. Poté opustil vlast. Na policii se s žádostí o pomoc neobrátil, neboť ji nedůvěřuje a považuje ji za zkorumpovanou. V případě návratu se obává neznámých osob, s nimiž měl problémy v souvislosti s předvolební kampaní. Žalovaný na základě provedeného správního řízení vydal dne 26. 10. 2004 rozhodnutí, kterým dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil stěžovateli azyl. Současně vyslovil, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. V odůvodnění svého rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel opustil svou vlast, neboť měl problémy s neznámých osob, které mu vyhrožovaly, pokusily se mu zapálit dům a napadly jej v důsledku předvolebních aktivit. Stěžovatel situaci žádným způsobem neřešil a nepožádal o pomoc příslušné státní instituce vlasti a nenaplnil tak podmínku nastoupení azylu jako institutu mezinárodní ochrany po vyčerpání vnitrostátních právních nástrojů.

Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou ke Krajskému soudu v Ostravě. Žalobou se domáhal zrušení rozhodnutí a vrácení žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě obecně namítal porušení celé řady procesních ustanovení a vyslovil přesvědčení, že splňuje podmínky pro udělení azylu dle ustanovení § 12 a 14 zákona o azylu a pro vztažení překážky vycestování ve smyslu ustanovení § 91 citovaného zákona. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, aniž by shledal námitky stěžovatele oprávněnými a ztotožnil se se závěry žalovaného. Proto žalobu rozsudkem zamítl.

Výše uvedený rozsudek napadl stěžovatel včas podanou kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), b), d) s. ř. s.

Dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Tvrzenou nezákonnost podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. spatřuje stěžovatel v nesprávném posouzení právních otázek soudem v předcházejícím řízení, když zpochybňuje závěry soudu a žalovaného o nedůvodnosti podané žádosti o azyl. Stěžovatel je přesvědčen, že jsou u něj naplněny podmínky pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, když je pronásledován proto, že prováděl politickou agitaci ve prospěch opozičního kandidáta na prezidenta. Stěžovatel opřel svá tvrzení o Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydanou Úřadem Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky, konkrétně o čl. 65. Pronásledováním se zde míní pronásledování nejen prostřednictvím úřadů nějaké země, ale rovněž pronásledování pocházející od nějakých složek obyvatelstva namísto úřadů. Pokud tyto úřady vědomě schvalují takovou činnost nějakých složek obyvatelstva, lze tuto považovat za pronásledování pro azylové účely.

Dle ustanovení § 12 zákona o azylu, se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Podle ustanovení § 2 odst. 6 cit. zákona se za pronásledování pro účely tohoto zákona považuje ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna

úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Aby byla naplněna výše uvedená zákonná definice, je nezbytně nutné aby „pronásledování“ bylo prováděno, podporováno, či trpěno úřady státními úřady. V daném případě se však stěžovatel se svými problémy s neznámými osobami neobrátil na policii a nevyčerpal tak dostupné prostředky ochrany ve své vlasti. Nejvyšší správní soud má za to, že v takovém případě nelze vyhrožování ze strany neznámých osob vůči stěžovateli přičítat státu, resp. nelze bez dalšího učinit závěr, že domovský stát není schopen odpovídajícím způsobem ochranu před takovým jednáním zajistit. U takového jednání není naplněn jeden ze základních znaků uvedených ve výši uvedeném ustanovení, a to fakt, že toto jednání je prováděno, podporováno či trpěno úřady v domovském státě nebo že tento stát není schopen zajistit ochranu před takovým jednáním. Na takový závěr by bylo možno usuzovat naopak tehdy, pokud by stěžovatel využil více nebo všech dostupných prostředků ochrany v domovském státě, resp. pokud by se takové ochrany domáhal opakovaně, a i přes tuto skutečnost by žádná z institucí k tomu povolaných nepodnikla kroky k jeho ochraně. Za daných okolností nelze skutečnosti tvrzené stěžovatelem považovat za pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 odst. 6 zákona o azylu a za této situace žalovaný jak v rozhodnutí prvního stupně, tak krajský soud v žalobou napadeném rozhodnutí správně usoudil, že podmínky pro udělení azylu podle ust. § 12 v daném případě splněny nejsou.

Nejvyšší správní soud neshledal naplnění kasačního důvodu ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Námítka stěžovatele spočívající v kritice provedeního dokazování ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., kdy žalovaný dle mínění stěžovatele nedostatečně provedl dokazování a nerespektoval jeho důkazní nouzi ve vztahu k zajištění důkazů o persekuci v domovské zemi, není opodstatněná.

Stěžovatel namítanou vadu v dokazování nijak nespécifikoval, nevedl, jaké další důkazní prostředky si měl žalovaný opatřit, jaké důkazy provést či k jakému závěru o skutkovém stavu měl dojít. Kritiku správního rozhodnutí nelze založit pouze na tvrzení, nejsou-li doplněna odkazem na konkrétní tvrzená pochybení. Taková tvrzení jsou soudně nepřezkoumatelná. Povinnost zjistit skutečný stav věci ukládá správnímu orgánu ust. § 32 zákona č. 71/1967 Sb. správního řádu. Dle citovaného ustanovení je správní orgán povinen opatřit si potřebné doklady pro rozhodnutí. Důkazní břemeno v řízení vyplývající z břemene tvrzení vážne však na žadateli o azyl. V projednávané věci shledal Nejvyšší správní soud dokazování dostatečným, přesvědčivým, stav věci byl zjištěn spolehlivě, přesně a úplně, žalovaný i soud si opatřili potřebné podklady pro rozhodnutí, k dokazování použili všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, rozhodnutí vyplývají ze zjištěných podkladů a je dostatečně zdůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Nejvyšší správní soud tak nezjistil naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Taktéž s tvrzením stěžovatele, že je dán důvod pro podání kasační stížnosti dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s., nelze souhlasit. Rozhodnutí není nepřezkoumatelné nebo nesrozumitelné. Nejvyšší správní soud konstatuje, že řízení před správním orgánem netrpělo vadou, kterou nelze odstranit, proto není nutné řízení před správním orgánem

zopakovat. Krajský soud byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody žaloby, které stěžovatel uvedl, přičemž vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s citovaným ustanovením a vypořádal se se všemi uvedenými námitkami, na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Nejvyšší správní soud shledal rozhodnutí vydané v první správní instanci zákonným a jeho odůvodnění vyčerpávajícím a přesvědčivým. Žalovaný svým povinností vyplývajícím z ust. § 47 odst. 3 správního řádu dostál.

Pokud jde o námitku stěžovatele týkající se překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, tak ani s ní nelze souhlasit. Stěžovatel se domnívá, že byla tato skutečnost nesprávně posouzena, neboť v případě jeho návratu do vlasti mu hrozí nebezpečí a je tak dán důvod pro vyslovení překážky vycestování ve smyslu zákona o azylu. V žalobě stěžovatel pouze v obecné rovině vyjádřil nesouhlas s rozhodnutím žalovaného, aniž by konkretizoval důvody, pro které se obává návratu do vlasti a pro které lze na něj vztáhnout překážky vycestování dle ustanovení § 91 zákona o azylu. Krajský soud se v odůvodnění rozsudku s předmětnou námitkou stěžovatele vypořádal, když uvedl, že vycestování stěžovatele nebylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Z informací získaných žalovaným ve správním řízení, zejména ze zpráv o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině nevyplynuly důvody zakládající překážku vycestování dle § 91 zákona o azylu, spočívající zejména v tom, že by stěžovatel byl nucen vycestovat do státu, v němž by byl ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti a nebo by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Překážku vycestování náležitě žalovaný posoudil ve svém rozhodnutí a s jeho závěry se Nejvyšší soud plně ztotožňuje.

V dané věci stěžovatel spatřuje existenci překážky vycestování v možné perzekuci ze strany státních orgánů, které by byl v případě návratu na Ukrajinu vystaven. Ani s tímto tvrzením nelze souhlasit, neboť je Nejvyššímu správnímu soudu z úřední činnosti známo, že neúspěšní žadatelé o azyl v České republice nejsou po návratu na Ukrajinu postihováni.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 12. dubna 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu